

Т. Г. ГУТОР¹, О. Р. КОВАЛЬСЬКА¹, Д. І. КУПИРА², В. І. ДЯЧИШИН¹, Н. Ф. ТІМЧЕНКО¹,
С. П. КОЗІЙ-БРЕДЕЛЄВА¹, В. І. ЗУБ¹, І. В. ГУПАЛО¹

ДОСВІД УПРОВАДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ «РИЗИКИ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я, ПОВ'ЯЗАНІ ЗІ СПОЖИВАННЯМ НОВІТНІХ ТЮТЮНОВИХ ТА НІКОТИНОВИХ ВИРОБІВ» ДЛЯ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

¹ Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, м. Львів, Україна

² Центр громадянського представництва «Життя», Київ, Україна

Мета: впровадження та оцінювання ефективності навчального модуля «Ризики для здоров'я, пов'язані зі споживанням новітніх тютюнових та нікотинових виробів» серед студентів-медиків.

Матеріали і методи. У роботі застосовано соціологічний метод (опитування здобувачів медичної освіти III курсу ЛНМУ імені Данила Галицького), методи системного підходу, структурно-логічного та медико-статистичного аналізу.

Результати й обговорення. 10-годинний модуль, запроваджений для студентів-медиків III курсу, дозволив покращити усвідомленість майбутніх лікарів щодо негативного впливу вживання тютюнових виробів та новітніх тютюнових виробів у тому числі. За даними опитувань, проведених до та після навчального модуля, середня обізнаність про негативні наслідки від вживання будь-яких тютюнових та нікотинових виробів зросла на 8,5 відсоткових пунктів.

Висновки. Впровадження подібних модулів на інших курсах та інтеграція їх з клінічними дисциплінами дозволить підвищити рівень обізнаності та усвідомленості майбутніх лікарів щодо небезпеки та шкідливості від споживання тютюнових та новітніх тютюнових виробів і дозволить надійно підготувати медичні кадри, готові до боротьби з вживанням тютюнових виробів серед населення.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: новітні тютюнові вироби; профілактика вживання тютюнових виробів; освітній модуль; рівень усвідомленості; фактори ризику.

Вступ. Вживання тютюнових виробів у будь-якій формі несе смертельну небезпеку [1; 3; 4]. Щорічно 8 млн людей передчасно помирають від захворювань та станів, спричинених вживанням тютюну (1 млн серед них є пасивними курцями), це 22 000 осіб щодня, або одна людина кожні 4 секунди [5]. Причиною 12% смертей від загальної смертності в Україні є куріння, яке кожного року забирає життя понад 100 тисячам українців та спричиняє щорічні економічні втрати в розмірі 3,2% валового внутрішнього продукту (ВВП) України [7].

Восьма Доповідь у серії звітів ВООЗ (2021 рік) повідомляє про успіхи в боротьбі з тютюновою епідемією та звертає особливу увагу на загрози від новітніх нікотинових і тютюнових виробів, зокрема, електронних сигарет та тютюнових виробів для нагрівання (ТБЕНів) [2; 6; 8; 10].

На виконання Закону України «Про ратифікацію Рамкової конвенції Всесвітньої організації охорони здоров'я з боротьби проти тютюну» [12] та відповідно до статті 8 Закону України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу

на здоров'я населення» [11] Львівською обласною військовою адміністрацією було розроблено Стратегію з контролю над тютюном у Львівській області на 2023–2026 роки (Стратегія) [13]. З метою практичного втілення Плану заходів Стратегії, які відповідають виконанню «Рамкової конвенції Всесвітньої організації охорони здоров'я з боротьби проти тютюну», а саме: статті 12 «Освіта, передача інформації, підготовка та інформування населення» Львівським національним медичним університетом імені Данила Галицького у співпраці з ГО «Життя» в межах дисципліни «Соціальна медицина, громадське здоров'я» було розроблено та практично впроваджено для здобувачів вищої освіти III курсу навчальний модуль «Ризики для здоров'я, пов'язані зі споживанням новітніх тютюнових та нікотинових виробів».

Мета: впровадження та оцінювання ефективності навчального модуля «Ризики для здоров'я, пов'язані зі споживанням новітніх тютюнових та нікотинових виробів» серед студентів-медиків для підвищення рівня їх усвідомлення про шкідливість куріння новітніх тютюнових виробів.

Матеріали і методи. Для реалізації мети дослідження було використано метод опитування у вигляді Вхідного (перед проходженням модуля) та Повторного (після завершення модуля) тестувань. Усі респонденти з урахуванням анонімності заповнювали ідентичні опитувальники «Щодо поширеності та усвідомлення шкідливості куріння тютюнових виробів».

Цільова аудиторія включала студентів-медиків 3-го курсу, які проходили цикл дисципліни «Соціальна медицина, громадське здоров'я» ЛНМУ імені Данила Галицького (n=256) протягом осіннього семестру 2024–2025 навчального року.

У роботі застосовано соціологічний метод, методи системного підходу, структурно-логічного та медико-статистичного аналізу [9]. Усі статистичні розрахунки проводили за допомогою програмного забезпечення RStudio v. 1.4.1106.ф

Під час виконання роботи етичні норми, права людини та конфіденційність не порушено.

Результати дослідження та їх обговорення. На кафедрі соціальної медицини, економіки та організації охорони здоров'я ЛНМУ імені Данила Галицького було розроблено 10-годинний цикл занять у межах дисципліни «Соціальна медицина, громадське здоров'я» для здобувачів вищої освіти III курсу, який включав такі теми:

- лекція: «Медико-соціальні проблеми, пов'язані зі споживанням новітніх тютюнових та нікотинових виробів» (2 год.);

- практичні заняття: «Соціологічні дослідження щодо вивчення рівня поширеності та залежності від споживання новітніх тютюнових та нікотинових виробів» (2 год.);

- «Фактори ризику. Вплив новітніх тютюнових та нікотинових виробів на виникнення захворювань» (2 год.);

- самостійна робота: «Антитютюнове законодавство в Україні: сучасний стан» (4 год.).

Лекційний матеріал цього модуля включав питання щодо епідеміології куріння, наслідків куріння електронних сигарет для здоров'я, поняття та небезпеки EVALI-синдрому, вплив пасивного куріння на здоров'я оточення. Також було розглянуто основні засади антитютюнового законодавства, світові й державні стратегії та підходи щодо попередження куріння, заходи MPOWER відповідно до рамкової конвенції ВООЗ щодо боротьби з тютюном. У тому числі проводився розбір економічного складника в питаннях урегулювання тютюнопаління, а саме структури ціни сигарет та стіків тютюнових виробів для нагрівання.

Метою першого практичного заняття модуля було набуття студентами практичних навичок та вмінь щодо правил і порядку проведення соціологічних досліджень та застосування даної методології в практичній охороні здоров'я та науковій медичній діяльності, в тому числі для вивчення

рівня поширеності та залежності від споживання новітніх тютюнових та нікотинових виробів. Надалі здобувачі вищої освіти вчилися інтерпретувати отримані результати проведеного соціологічного дослідження щодо впливу чинників, а саме будь-якого виду куріння, вживання та використання тютюнових виробів, кальянів, електронних сигарет і сигарет для нагрівання, на здоров'я населення та опрацьовувати практичні рекомендації щодо боротьби з курінням та вживанням новітніх тютюнових виробів, у відповідності до отриманих результатів.

Друге практичне заняття спрямовано на опанування здобувачами вищої освіти практичних навичок і вмінь щодо визначення факторів ризику та причин основних неепідемічних захворювань, вивчення впливу цих чинників, а саме будь-якого виду куріння, вживання і використання тютюнових виробів, новітніх тютюнових та нікотинових виробів: кальянів, електронних сигарет і сигарет для нагрівання на здоров'я населення. Надалі застосування таких методик майбутніми лікарями можливе в практичній охороні здоров'я та науковій діяльності, в тому числі в питаннях зміцнення та збереження здоров'я населення, профілактики захворюваності шляхом протидії вживання класичних сигарет, тютюнових виробів для електричного нагрівання (ТВЕН) та електронних сигарет.

Індивідуальні завдання для студентів щодо набуття практичних навичок та вмінь було розроблено з використанням даних із джерел доказової медицини, а саме наукових статей бази Scopus та Web of Science [1; 2; 3; 4; 6] та за результатами власних досліджень [8].

Здобувачі вищої освіти III курсу на початку і після завершення цього модуля заповнювали запропоновані їм опитувальники щодо поширеності та усвідомлення шкідливості куріння тютюнових виробів з акцентом на новітні вироби. Варто зазначити, що поширеність уживання тютюнових виробів серед студентів-медиків III курсу досить висока: кожен четвертий повідомив, що є споживачем новітніх тютюнових виробів (різного виду та в комбінації з класичними сигаретами), і це становило 24,36% від усіх опитаних.

Варто зазначити, що серед споживачів/потенційних споживачів тютюнових виробів повне усвідомлення шкідливості, ризиків та небезпеки для здоров'я було відзначено лише у 87,96% респондентів, тоді як 9,26% опитаних вважали, що ризики перебільшені, 0,93% – мінімальні, а 1,85% споживачів узагалі не бачили жодних ризиків у споживанні тютюнових виробів.

Результати опитування щодо усвідомленості шкоди від вживання тютюнових виробів на початку і наприкінці навчального модуля відрізнялися. Отже, на запитання: «Чи погоджуєтесь Ви із твердженням: «Немає безпечного куріння. Вживання

будь якого виду тютюнових виробів має негативні наслідки для здоров'я курця?» до проходження модуля ствердно («Абсолютно погоджуюся») відповіли 77,83% респондентів, а після його завершення – 86,32% опитаних здобувачів вищої освіти (рис. 1).

Подальші запитання були спрямовані в основному на усвідомлення шкідливості впливу від споживання новітніх тютюнових та нікотинових виробів. За результатами опитування встановлено, що усвідомлення шкідливості споживання електронних сигарет із ніотином (ЕШН) у заключному повторному тестуванні зрушилося в бік більшої усвідомленості порівняно з вхідним тестуванням (рис. 2).

Усвідомлення високо рівня споживання нікотину в разі використання тютюнових виробів для нагрівання нікотину (ТВЕНів) теж мало тенденцію до зростання серед студентів-медиків після

пройденного матеріалу навчального модуля, де за результатами вхідного тестування з твердженням про те, що в разі куріння ТВЕНів рівень споживання нікотину та рівень нікотинової залежності набагато менший, ніж за куріння класичних сигарет, не погоджувалося 39,57% студентів, а після проходження модуля – 43,59% опитаних. У даному запитанні показники усвідомленості здобувачів вищої освіти покращилися на 4,02 відсоткові пункти.

За результатами дослідження встановлено, що близько 8% студентів протягом навчального курсу вдалося переконати в тому, що електронні сигарети не можуть стати хорошою альтернативою для тих, хто планує кинути палити (рис. 3).

Встановлено, що 8,90 % опитаних студентів-медиків після опанування теоретичного та практичного матеріалу навчального модуля змінили свою думку щодо безпечності безнікотинових сигарет та електронних сигарет, які не містять нікотину, в бік

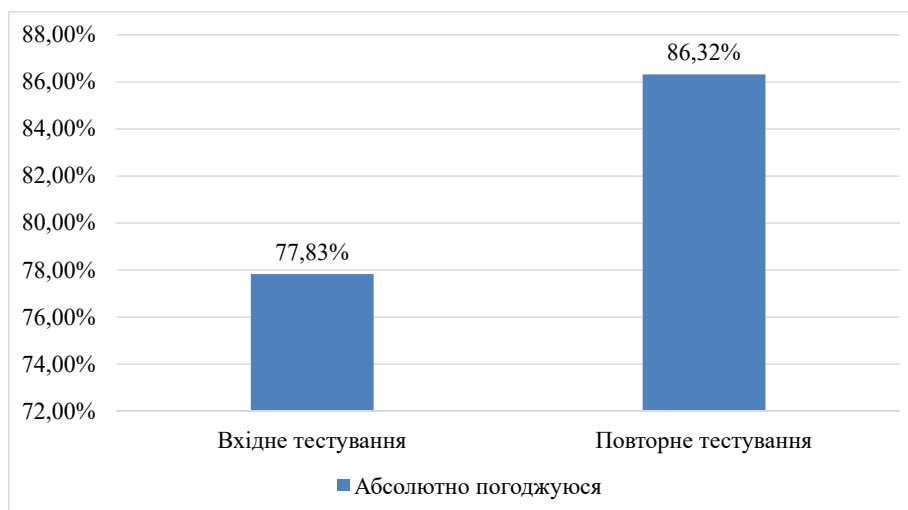

Рис. 1. Результати відповідей (у %) студентів-медиків на запитання «Чи погоджуєтесь Ви із твердженням: «Немає безпечного куріння. Вживання будь якого виду тютюнових виробів має негативні наслідки для здоров'я курця?»

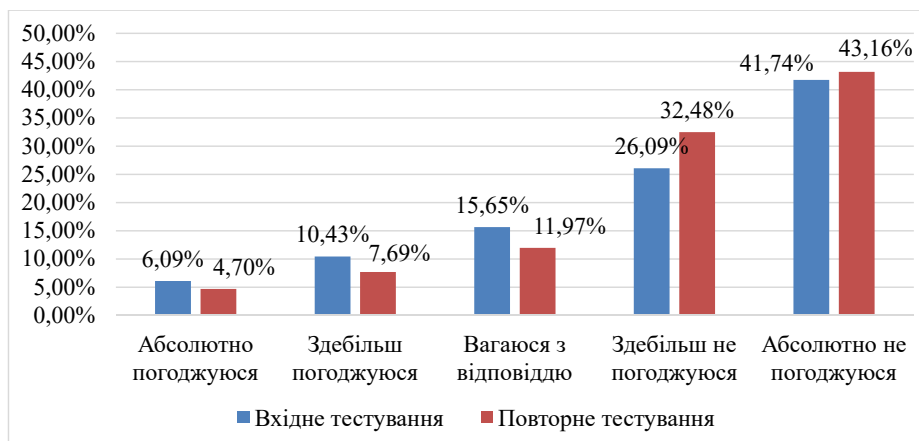

Рис. 2. Результати відповідей (у %) студентів-медиків на запитання «Чи погоджуєтесь Ви із твердженням: «Куріння електронних сигарет з ніотином (ЕШН) несе менші ризики для здоров'я курця і є менш шкідливим за традиційні сигарети?»

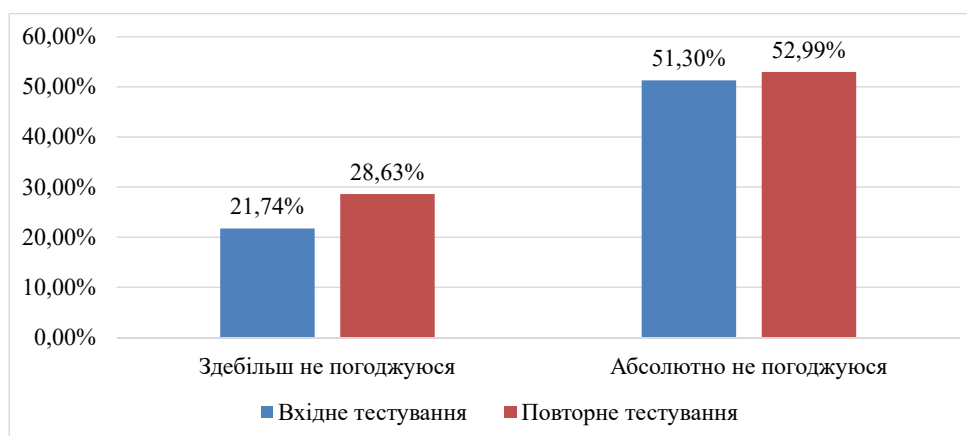

Рис. 3. Результати відповідей (у %) студентів-медиків на запитання «Чи погоджуєтеся Ви із твердженням: «Електронні сигарети з нікотинном (ЕСН) є альтернативою для того, щоб кинути палити?»

негативного ставлення до таких продуктів тютюнової індустрії. Отже, частка здобувачів освіти, які абсолютно не погоджувалися з твердженням про безпеку безнікотинних тютюнових виробів, під час проходження вхідного тестування становила 29,13%, а вже під час проходження повторного тестування – 38,03%.

За результатами проведеного дослідження встановлено, що опрацювання здобувачами вищої освіти самостійної роботи щодо вивчення основ антитютюнового законодавства в Україні дало позитивний результат. Під час порівняння результатів вхідного та повторного тестування з'ясовано, що частка ствердних відповідей щодо прав людини на законодавчому рівні захищати себе від пасивного куріння і відстоювати своє право на бездимне середовище зросла в середньому на 6,32 відсоткові пункти (від 2,23% до 10,57%). Тож думку про те, що особа-курець має право вживати тютюнові вироби де завгодно, зі стверджувальної на заперечну змінили понад 2,23% респондентів.

Про відсутність дозволу на законодавчому рівні куріння будь-яких видів тютюнових виробів у громадських місцях додатково усвідомило 6,17 відсоткових пунктів студентів-медиків, а усвідомлення того, що заборона на вживання тютюнових виробів діє у всіх визначених громадських місцях, зросло у ще на 10,57 відсоткові пункти респондентів (рис. 4).

Висновки

1. Впровадження модуля «Ризики для здоров'я, пов'язані зі споживанням новітніх тютюнових та нікотинних виробів» є одним з елементів сучасного навчання фахівців у сфері здоров'я про загрози вживання психоактивних речовин для попередження їх вживання серед населення та формування здорового способу життя, що є невід'ємною частиною діяльності охорони здоров'я й обов'язковим розділом роботи всіх лікувально-профілактичних закладів та обов'язковим компонентом діяльності медичних працівників різних спеціальностей. Тому впровадження цієї

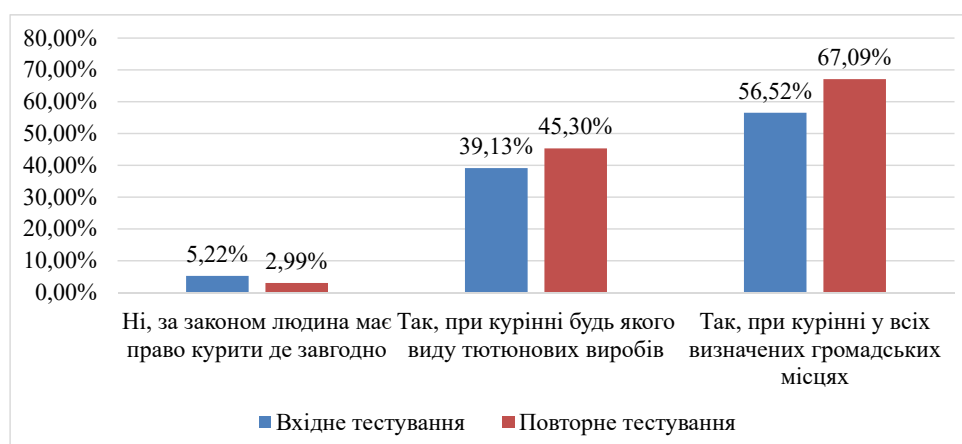

Рис. 4. Результати відповідей (у %) студентів-медиків на запитання «Чи є, на Вашу думку, у Вас право на законодавчому рівні захищати себе від пасивного куріння і відстоювати своє право на бездимне середовище?»

освітньої компоненти серед студентів-медиків є одним із ключових елементів у процесі виконання Рамкової конвенції Всесвітньої організації охорони здоров'я з боротьби проти тютюну.

2. 10-годинний модуль, запроваджений для студентів-медиків III курсу, дозволив покращити усвідомленість майбутніх лікарів щодо негативного впливу вживання тютюнових виробів та новітніх тютюнових виробів у тому числі. За даними опитувань, проведених до та після навчального модуля, обізнаність про негативні наслідки від вживання будь-яких тютюнових та нікотинових виробів зросла на 8,5 відсоткових пунктів.

3. Водночас здобувачі вищої освіти, підвищивши рівень усвідомленості про шкоду куріння, отримали інформацію про доступні в Україні сервіси допомоги відмови від куріння.

4. Проведення лікарями санітарно-освітньої роботи в питаннях зміцнення та збереження здоров'я населення, профілактики захворюваності

шляхом протидії розповсюдженості куріння, в тому числі новітніх тютюнових виробів для електричного нагрівання (ТВЕН) та електронних сигарет, неможливо без власного усвідомлення їх небезпеки та шкідливості.

Перспективи подальших досліджень. Результат упровадження навчального модуля на одному з курсів медичного університету в межах однієї дисципліни дозволив покращити рівень усвідомленості здобувачів вищої освіти – майбутніх лікарів щодо небезпеки вживання тютюнових та новітніх тютюнових виробів на 8,5%. Вважаємо, що впровадження подібних модулів на інших курсах та інтеграція їх з клінічними дисциплінами дозволить підвищити рівні обізнаності та усвідомленості майбутніх лікарів до максимальних значень, що у свою чергу забезпечить надійну підготовку медичних кадрів, готових до боротьби щодо відмови від вживання тютюнових та нікотинових виробів та формуванні здорового способу життя серед населення.

Список літератури

1. Tobacco Smoking and Risk of Second Primary Lung Cancer. / Aredo, J. V., Luo, S. J., Gardner, R. M., Sanyal, N., Choi, E., Hickey, T. P., Riley, T. L., Huang, W. Y., Kurian, A. W., Leung, A. N., Wilkens, L. R., Robbins, H. A., Riboli, E., Kaaks, R., Tjønneland, A., Vermeulen, R. C. H., Panico, S., Le Marchand, L., Amos, C. I., Hung, R. J., ... Han, S. S. *Journal of thoracic oncology : official publication of the International Association for the Study of Lung Cancer*. 2021 Vol. 16(6) P. 968–979. <https://doi.org/10.1016/j.jtho.2021.02.024>
2. E-cigarette vaping associated acute lung injury (EVALI): state of science and future research needs. / Marrocco, A., Singh, D., Christiani, D. C., & Demokritou, P. *Critical reviews in toxicology* 2022. Vol. 52(3). P.188–220. <https://doi.org/10.1080/10408444.2022.2082918>
3. E-Cigarettes and Cardiopulmonary Health: Review for Clinicians. /Neczypor, E. W., Mears, M. J., Ghosh, A., Sassano, M. F., Gumina, R. J., Wold, L. E., & Tarran, R. *Circulation*. 2022. Vol. 145(3). P. 219–232. <https://doi.org/10.1161/CIRCULATIONAHA.121.056777>
4. Characterization of Respiratory Symptoms Among Youth Using Heated Tobacco Products in Hong Kong. /Wang, L., Chen, J., Leung, L. T., Mai, Z. M., Ho, S. Y., Lam, T. H., & Wang, M. P. *JAMA network open*. 2021. Vol. 4(7). e2117055. <https://doi.org/10.1001/jamanetworkopen.2021.17055>
5. WHO-NMH-PND-19.1-ukr.pdf. URL: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/324846/WHO-NMH-PND-19.1-ukr.pdf>
6. Comparative Effects of E-Cigarette Aerosol on Periodontium of Periodontitis Patients / Xu, F., Aboseria, E., Janal, M. N., Pushalkar, S., Bederoff, M. V., Vasconcelos, R., Sapru, S., Paul, B., Queiroz, E., Makwana, S., Solarewicz, J., Guo, Y., Aguillo, D., Gomez, C., Shelly, D., Aphinyanaphongs, Y., Gordon, T., Corby, P. M., Kamer, A. R., Li, X., ... Saxena, D. *Frontiers in oral health*. 2021. Vol. 2. P. 729144. <https://doi.org/10.3389/froh.2021.729144>
7. Seven-year tobacco tax plan in Ukraine: a case study of the actors, tactics and factors motivating policy passage/ Weiger, C., Hoe, C., & Cohen, J. E. (2022). *BMJ open*. 2022. e049833. <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2021-049833>
8. Споживачі тютюнових та нікотинових виробів: ключові типи поведінки / Т. Гуртор та ін. *Acta Medica Leopoliensia*. 2023. Vol. 29 (3-4). P. 121–133. <https://doi.org/10.25040/aml2023.3-4.121>
9. Біостатистика : підручник / Т.С. Грузєва та ін. : за заг. ред. Т.С. Грузєвої. Вінниця : Нова Книга, 2020. 384 с. URL: <http://ir.library.nmu.com/handle/123456789/6175>
10. Восьма Доповідь у серії звітів ВООЗ. URL: <https://center-life.org/novyny/vooz-povidomiaie-pro-uspikhy-u-borot-bi-z-tiutiunovoieu-epidemiieu-ta-poperedzhaie-pro-zahrozy-vid-novykh-nikotynovykh-ta-tiutiunovykh-vyrobiv-dani-dopovidipro-hlobal-nu-tiutiunovu-epidemiui/>
11. Закон України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2899-15#Text>
12. Закон України Про ратифікацію Рамкової конвенції Всесвітньої організації охорони здоров'я із боротьби проти тютюну. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3534-15#Text>
13. Стратегія з контролю над тютюном у Львівській області на 2023 – 2026 роки- URL: <https://loda.gov.ua/documents/62433>

References

1. Aredo, J. V., Luo, S. J., Gardner, R. M., Sanyal, N., Choi, E., Hickey, T. P., Riley, T. L., Huang, W. Y., Kurian, A. W., Leung, A. N., Wilkens, L. R., Robbins, H. A., Riboli, E., Kaaks, R., Tjønneland, A., Vermeulen, R. C. H., Panico, S., Le Marchand, L., Amos, C. I., Hung, R. J., ... Han, S. S. (2021). Tobacco Smoking and Risk of Second

- Primary Lung Cancer. *Journal of thoracic oncology : official publication of the International Association for the Study of Lung Cancer*, 16(6), 968–979. <https://doi.org/10.1016/j.jtho.2021.02.024>
2. Marrocco, A., Singh, D., Christiani, D. C., & Demokritou, P. (2022). E-cigarette vaping associated acute lung injury (EVALI): state of science and future research needs. *Critical reviews in toxicology*, 52(3), 188–220. <https://doi.org/10.1080/10408444.2022.2082918>
 3. Neczypor, E. W., Mears, M. J., Ghosh, A., Sassano, M. F., Gumina, R. J., Wold, L. E., & Tarran, R. (2022). E-Cigarettes and Cardiopulmonary Health: Review for Clinicians. *Circulation*, 145(3), 219–232. <https://doi.org/10.1161/CIRCULATIONAHA.121.056777>
 4. Wang, L., Chen, J., Leung, L. T., Mai, Z. M., Ho, S. Y., Lam, T. H., & Wang, M. P. (2021). Characterization of Respiratory Symptoms Among Youth Using Heated Tobacco Products in Hong Kong. *JAMA network open*, 4(7), e2117055. <https://doi.org/10.1001/jamanetworkopen.2021.17055>
 5. WHO-NMH-PND-19.1-ukr.pdf Available from: <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/324846/WHO-NMH-PND-19.1-ukr.pdf>
 6. Xu, F., Aboseria, E., Janal, M. N., Pushalkar, S., Bederoff, M. V., Vasconcelos, R., Sapru, S., Paul, B., Queiroz, E., Makwana, S., Solarewicz, J., Guo, Y., Aguillo, D., Gomez, C., Shelly, D., Aphinyanaphongs, Y., Gordon, T., Corby, P. M., Kamer, A. R., Li, X., ... Saxena, D. (2021). Comparative Effects of E-Cigarette Aerosol on Periodontium of Periodontitis Patients. *Frontiers in oral health*, 2, 729144. <https://doi.org/10.3389/froh.2021.729144>
 7. Weiger, C., Hoe, C., & Cohen, J. E. (2022). Seven-year tobacco tax plan in Ukraine: a case study of the actors, tactics and factors motivating policy passage. *BMJ open*, 12(2), e049833. <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2021-049833>
 8. Gutor, T., Kozii-Bredelyeva, S., Zaremba, N., Kupyra, D., & Moskvak-Lesnyak, D. (2023). Spozhyvachi tyutyunovykh ta nikotynovykh vyrobiv: klyuchovi typy povedinky [Consumers of tobacco and nicotine products: key types of behavior]. *Acta Medica Leopoliensia*, 29(3-4), 121-133. <https://doi.org/10.25040/aml2023.3-4.121>
 9. Hruzyeva T.S., Lekhan V.M., Ohnyev V.A. ta insh. (2020). Biostatystyka: pidruchnyk za zah. red. Hruzyevoyi T.S. [Gruzheva T.S., Lekhan V.M., Ognev V.A. and others Biostatistics: a general textbook. ed. Gruzheva T.S.] Vinnytsya: Nova Knyha, 2020.384 c. Available from: <http://ir.library.nmu.com/handle/123456789/6175>
 10. Vos'ma Dopovid' u seriyi zvitiv VOOZ [Eighth Report in the series of WHO reports] Available from: <https://center-life.org/novyny/vooz-povidomlaie-pro-uspikhy-u-borot-bi-z-tiutunovoju-epidemiieu-ta-poperedzhaie-pro-zahrozy-vid-novykh-nikotynovykh-ta-tiutunovykh-vyrobiv-dani-dopovidi-pro-hlobal-nu-tiutunovu-epidemiuu/>
 11. Zakon Ukrainy "Pro zakhody shchodo poperedzhennya ta zmenshennya vzhyvannya tyutyunovykh vyrobiv i yikh shkidlyvoho vplyvu na zdorov'ya naselennya" [Law of Ukraine "On measures to prevent and reduce the use of tobacco products and their harmful effects on the health of the population"] Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2899-15#Text>
 12. Zakon Ukrainy Pro ratyfikatsiyu Ramkovoyi konventsiyi Vsesvith'oyi orhanizatsiyi okhorony zdorov'ya iz borot'by proty tyutyunu [Law of Ukraine on Ratification of the World Health Organization Framework Convention on Tobacco Control] Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3534-15#Text>
 13. Stratehiya z kontrolyu nad tyutyunom u L'vivs'kii oblasti na 2023 – 2026 roky [Tobacco control strategy in Lviv region for 2023-2026] Available from: <https://loda.gov.ua/documents/62433>

EXPERIENCE OF IMPLEMENTING THE EDUCATIONAL COURSE “HEALTH RISKS ASSOCIATED WITH THE USE OF NOVEL TOBACCO AND NICOTINE PRODUCTS” FOR MEDICAL STUDENTS

T. G. Gutor¹, O. R. Kovalska¹, D. I. Kupyra², V. I. Diachyschyn¹, N. F. Timchenko¹, S. P. Kozii-Bredelieva¹, V. I. Zub¹, I. V. Hupalo¹

¹Danylo Halytsky National Medical University, Lviv, Ukraine

²Advocacy center “LIFE”, Kyiv, Ukraine

Purpose: To implement and assess the effectiveness of the educational module “Health Risks Associated with the Use of Novel Tobacco and Nicotine Products” among medical students.

Materials and Methods. A sociological method (survey of third-year medical students of Danylo Halytsky Lviv National Medical University), methods of a systemic approach, structural and logical, and medical and statistical analysis were used in this study.

Results and Discussion. The 10-hour module introduced for third-year medical students improved future doctors' awareness about the negative impact of tobacco use, particularly novel tobacco products. According to surveys conducted before and after the educational module, the average understanding of the negative consequences of using any tobacco and nicotine products increased by 8.5 percent.

Conclusions. Implementing similar modules in other courses and their integration with clinical disciplines will increase future doctors' awareness and understanding regarding the dangers and harm of tobacco use and novel tobacco products. This will ensure the training of medical professionals prepared to combat tobacco use among the population.

KEY WORDS: novel tobacco products; prevention of tobacco use; educational module; awareness level; risk factors.

Рукопис надійшов до редакції 08.04.2025

Відомості про авторів:

Гутор Тарас Григорович – кандидат медичних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної медицини, економіки та організації охорони здоров'я Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького МОЗ України; ORCID: 0000-0002-3754-578X, +380322768167, e-mail: taras_gutor@ukr.net

Ковальська Оксана Романівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри соціальної медицини, економіки та організації охорони здоров'я Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького МОЗ України; ORCID: 0000-0001-5242-601X, +380322768167, e-mail: oksanakovalskamk@gmail.com

Купира Дмитро Іванович – виконавчий директор Центру громадянського представництва «Життя», Київ, Україна ORCID: 0009-0006-8780-8767, +380442349320, e-mail: dmytro@center-life.org

Дячишин Віра Іванівна – кандидат наук, доцент кафедри соціальної медицини, економіки та організації охорони здоров'я Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького МОЗ України; ORCID: 0000-0003-2363-0059, +380322768167, e-mail: viradiachyschyn@gmail.com

Тімченко Наталія Федорівна – PhD, старший викладач кафедри соціальної медицини, економіки та організації охорони здоров'я Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького МОЗ України ORCID: 0000-0002-4709-226X, +380660896887, e-mail: timchenkonataliaf@ukr.net

Козій-Бределева Світлана Павлівна – PhD, старший викладач кафедри соціальної медицини, економіки та організації охорони здоров'я Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького МОЗ України ORCID: 0000-0001-7184-4399, +380322768167, e-mail: bredeleva.sveta@gmail.com

Зуб Володимир Іванович – кандидат медичних наук, асистент кафедри громадського здоров'я ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького МОЗ України ORCID: 0000-0003-1645-5707, +38 (032) 2759536, e-mail: zub.vol.i@gmail.com

Гупало Ірина Володимирівна – асистент кафедри соціальної медицини, економіки та організації охорони здоров'я Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького МОЗ України ORCID: 0000-0002-9247-8751 +380322768167, e-mail: irahup@gmail.com

Електронна адреса для листування: timchenkonataliaf@ukr.net